

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurașana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Pietra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Noua ordonanță a guvernului privitoare la fabricarea și prețul maximal al făinei.

Cu data de 20 crt. guvernul a emis o nouă ordonanță Nr. 2370/916 M. E., cu privire la fabricarea făinei și a fixat totodată prețurile maxime pentru făină.

În sensul noii ordonanțe întreprinderile de moară pot fabrica din grâu și săcară numai calitățile de făină indicate în ordonanță.

Grâul de 76 kg. greutate de calitate și conținând maximum 2% corpuri străine, trebuie măcinat până la 80% și se pot fabrica din el cele 3 soiuri de făină indicate în cele următoare:

1. făină fină pentru aluat, corespunzătoare făinei „nula”, tip vechi, cel mult până la 15%, în care cantitate este a se socoti și grișul, ce eventual fabrică moara;

2. făină pentru fiert, nu mai dură decât făina Nr. 2, tip vechi, până la alte 20% a cantității de grâu, ce ajunge la măcinare

3. făină pentru pâne, de o singură calitate, în astfel de cantitate, ca soiurile de făină amintite în punctele 1, 2 și 3 împreună să dea 80% a greutateii totale a grâului ajuns la măcinare.

Săcară de 71 kg. greutate de calitate trebuie măcinată pentru o singură calitate de făină, până la 82% a cantității totale ajunsă la măcinare.

În toate cazurile se detrag tărățele și resturile și este a se ține seamă de faptul, că fabricarea făinei pentru nutreț este interzisă (§ 1—4).

Întreprinderile de moară măcinătoare pe lângă vamă, pot lua vama, după intrarea în vigoare a acestei ordonanțe, adică dela 21 crt. începând, numai în na-

tură din produsele primite la măcinat și nu în formă de făină. Din bucatele luate ca vamă, întreprinderile de moară pot reține pentru sine numai cantitatea corespunzătoare trebuințelor lor casnice și gospodărești, pe când surplusul trebuie să-l păstreze la dispoziția „Societății pe acții pentru produse de război” (§ 6), Neobservarea dispozițiilor cuprinse în această ordonanță se pedepsește cu arest până la 6 luni și amendă până la K 2000.—, afară de aceasta pot fi și confiscate bucatele.

Ordonanța a intrat în vigoare la 21 crt.

*

Prețurile maxime pentru făina de grâu și săcară, apoi pentru tărățele de grâu, săcară și orz sunt fixate în ordonanța guvernului Nr. 2371/916 M. E. tot de data 20 crt. și se înțeleg pentru timpul dela 22 crt. încolo.

Prețul tărățelor de grâu, săcară și orz, sub cari se înțeleg și alte resturi dela măcinat, este fixat pentru țara întreagă cu K 25.— pro 100 kg. greutate netă, inclusiv speșele transportului la stațiunea de încărcare, dar fără saci, pe lângă plățirea prețului în bani gata. Prețul sacilor vânzătorul îl poate calcula separat, ministrul de comerț fiind în drept a fixa pentru saci prețuri maxime.

În caz de vânzări pe credit dobânda, ce se poate pretinde peste prețul maximal poate fi cel mult cu 2% mai urcat decât etalonul oficial de escont al Băncii Austro-Ungare (§§ 1—4).

Cine sub orice formă sau titlu cere, primește sau promite, fie direct, fie indirect, pentru făină de grâu și săcară, precum și pentru tărățele de grâu, săcară și orz, prețuri mai mari, decât cele fixate în ordonanța prezentă, poate fi pedepsit cu arest până la 6 luni și amendă până la K 2000.—.

În comerțul mic (en detail), ce servește nemijlocit consumul, se pot pretinde din partea vânzătorului de mai sus numai astfel de prețuri, cari nu sunt în prea mare disproporție față de prețurile maxime fixate.

Pentru singuraticile ținuturi ale țării sunt fixate următoarele prețuri maxime pentru făină de grâu și săcară:

	Făină de grâu		Făină de săcară	
	făină pentru aluat și griș	pentru fiert	pentru pâne	
	pro 100 kg. în Coroane			
In com. de-a dreapta				
Dunării:	95·50	59·50	41·47	45·85
In com. de-a stânga				
Dunării:	95·50	59·50	41·47	45·85
In com. nordice: Arva				
Lipto, Turóc, Trencsén și Zsolyom:	96—	59·50	42·20	46·86
Intre Dunăre și Tisa:				
în com. Heves și Pest-Pilis-Solt-Kiskun:	95·50	50·50	41·47	44·63
In comit. Csongrád, Iász-Nagykun-Szolnok:	95—	59—	40·75	45·24
In Budapesta:	96—	60—	42·20	45·85
In com. de-a stânga				
Tisei cu excepția com. Sáros și Szepes:	95·50	59·50	41·47	45·24
In comitatele Sáros și Szepes:	96·60	60—	42·20	46·60
De-a stânga Tisei: în comit. Bichiș, Hajdu și Szabolcs:	95—	59—	40·75	44·63
In comitatele Sătmar, Bihor, Maramurăș, Sălăgiu și Ugocsa:	95·50	59—	41·47	45·85
Comit. Carașseverin:	95·50	59·50	41·47	45·85
Comit. Arad, Cenad, Timiș și Torontal:	95—	59—	40·75	45·85
In Ardeal:	96—	60—	42·20	45·85
In orașul și cercul				
Fiume:	96—	60—	42·20	45·85
In Croația-Slavonia:	95·50	59·50	41·47	44·63

Rezervele ascunse.

Paragraful 4 din proiectul de lege despre impozitul asupra venitului de războiu zice, că noul impozit nu se va calcula numai pe baza venitului arătat în bilanț, ci la acest venit vor trebui adăuate și rezervele ascunse, cari s'au pus la o parte în anii, pentru cari este a se fixa impozitul. Prin aceasta noțiunea atât de mult discutată a rezervelor ascunse a ajuns și în legislația ungară. E adevărat, că numai prin o lege de impozit, de natură transitorie, dară chestiunea are însemnătate principiară. Dacă voim să explicăm cuvintele legii, atunci statul se adresează societăților pe acții cam în modul următor: Eu nu am nimic în contra, dacă voi adunați rezerve ascunse, dacă puneți la o parte o părțică a venitului vostru, dacă părțile voastre de avere le prețuiți în mod solid și precaut, dacă abscriveți mai mult decât ar trebui din pretensiunile, va-

lorile, realitățile, mărfurile și aranjamentul vostru. Aceasta e o politică cuminte față de eventualitățile viitorului și din punct de vedere al consolidării interne a întreprinderii. Să nu faceți însă acest lucru în detrimentul meu. Adunați-vă atâtea rezerve ascunse câte voți *însă mie să-mi plătiți impozitul după venitul întreg*. Celelalte apoi le las în grija voastră, isprăviți-le cu acționarii voștri. Cu alte cuvinte în această dispozițiune ajung la valoare două principii. Unul este că statul recunoaște dreptul de a forma rezerve ascunse, iară altul: aceste rezerve ascunse nu pot micșora impozitele ce trebuie plătite statului.

Dacă cercetăm această dispozițiune numai din punctul de vedere strict financiar (al politiceii de dare) atunci principiul în sine îl aflăm necondiționat corect. Venitul societăților pe acții este supus în întregime impozitului ori se folosește pentru dividendă, tantiemă ori dotarea rezervelor. Iar dacă se pune impozit și pe venitul adăugat la rezerve, atunci nu are nici un înțeles ca să se facă deosebire între rezervele ascunse și cele vizibile; această deosebire și din motivul, că cruțarea această a rezervelor ascunse ar fi cea mai simplă modalitate pentru tănuirea bazei impozitului.

Principiul este deci corect, întrebarea este numai cum va fi executarea lui practică. În privința aceasta s'au ivit deja nedumeriri și în comisiunea financiară a camerei deputaților. Chestiunea a adus-o în discuție dep. Hantos Elemér și ministrul de finanțe s'a nuzuit a respira nedumeririle. Comunicatele gazetelor despre ședințele comisiei sunt însă așa de scurte încât din ele abia se poate ghici, că, propria zis, ce a fost obiect de discuție. Dar în sfârșit nu este tocmai greu a ne face o idee despre aceasta. Deputatul după toată probabilitatea va fi întrebat, pe ce cale se vor erua și controla rezervele ascunse. Răspunsul ministrului de finanțe dă să se înțeleagă, că impozitul se va fixa pe baza fashiunii direcțiilor. Acestea vor trebui să indice suma veniturilor trecute la rezervele ascunse. Este foarte natural, că baza pentru fixarea impozitului de felul acesta este fashiunea. Întrebare este numai cum vor fi controlate aceste fashiuni?

În cercurile financiare este primită această dispoziție parte cu oarecare nedumerire, parte cu oareșicere scepticism. Cu nedumerire, fiindcă au teamă de molestări, cu scepticism, fiindcă sunt de părerea că nu există organ financiar ori savant în chestiuni de impozite, care să fie în stare a controla aceste fashiuni. În aceasta de fapt este oareșicare adevăr, fiindcă „rezervele ascunse” încă nu sunt o noțiune atât de cristalizată, ca să poată servi drept obiect de impozit, ci sunt mai mult supoziția unor anumite lucruri fără indicarea clară a acelorora. Bunăoară în literatura germană nu se numesc aceste rezerve „ascunse” (verborgene Reserven) ci „latente” (latente Reserven), voidnd a semnală și prin aceasta că aici nu este vorba de ceva fix, ce se poate statorî numeric, ci de lucruri, ce se pot prețui numai aproximativ.

Aceasta este o noțiune foarte complicată și multi-laterală. Tocmai de aceea nu este prea potrivită să servească singură și în mod absolut drept bază la fixarea impozitului. La impozitul asupra venitului de războiu, care se plătește odată pentru totdeauna, greutățile mai pot fi rezolvate prin pertractări și acorduri fără dificultăți și complicații mai mari. Dar dacă este ca acest principiu să se mențină și pentru viitor la fixarea impozitului societăților pe acții, atunci noțiunea va trebui precizată și circumscrisă mai de-aproape. Este imposibil a elucida chestiunea aceasta, — care are o literatură întreagă — în toate amănuntele sale.

RAPORT

despre starea librăriei și tipografiei „DOINA“, societate pe acții, sub liquidare, pe terminul dela 30 Aprilie 1915 — 31 Martie 1916.

KIMUTATAS

felszámolás alatt álló „DOINA“ könyvkereskedés és könyvnyomda részvénytársaság 1915 évi április hó 30-tól — 1916 márczius hó 31-ig terjedő idő alatt vezetett ügyeinek állásáról.

I.

Active. — Vagyon.		K	f	Pasive. — Teher.		K	f
Cassa și cauțiune — Készpénz és ovadék	386	66		Capital societar — Részvénytőke	25,000	—	
Mobiliar — Felszerelés	1,944	—		Creditori diverși — Különféle hitelezők	24,679	48	
Restanțieri — Hátralékosok	3,628	—					
Tipografia — Könyvnyomda	7,384	64					
Marfă — Áru	11,506	41					
Diverși debitori — Különféle adósok	3,561	16	28,410				
Pierdere din anii anteriori — Mult évek vesztesége			21,268				
			49,679				49,679
							48

II.

Tablou comparativ. — Összehasonlító kimutatás.

Active. — Vagyon.		K	f	Creditori. — Hitelezők.		K	f
per 30 Aprilie 1915 — 1915. áprilius 30.	27,990	88		per 30 Aprilie 1915 — 1915. április 30.	24,904	76	
per 31 Martie 1916 — 1916. márczius 31.	28,410	87		per 31 Martie 1916 — 1916. márczius 31.	24,679	48	
			419				225
			99				28

III.

Percepțiuni. — Bevételek.		K	f	Erogațiuni. — Kiadások.		K	f
Din active — Vagyonból	419	99		Depurizări — Törlesztések	225	28	
Câștig la marfă — Haszon áru eladásából	4,739	63		Interese — Kamatok	1,098	31	
				Salare — Fizetések	1,641	—	
				Chirie — Házbér	800	—	
				Asigurație — Biztosítás	131	95	
				Spese curente — Folyó költségek	876	43	
			5,159				4,772
			62				96

IV.

Percepțiuni — Bevételek	5,159	62
Erogațiuni — Kiadások	4,772	96
	386	66

Dat în Beiuș la 31 Martie 1916. — Kelt Belényesen 1916. márczius 31-én.

LICUIDATORII: — A FELSZÁMOLÓK:

Dr. Ioan Ciordaș m. p.

Vasile Ștefanica m. p.

Ioan Iepure m. p.

Dr. Constantin Popovici m. p.

Dr. G. Cosma m. p.

Petru E. Papp m. p.

Examinat și aflat în regulă. — Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan Ghelau m. p.

Ioan D. Bogdan m. p.

Ioan Bușița m. p.

„AGRICOLA“

Societate economică pe acții, Hunedoara.

Gazdasági részvénytársaság, Vajdahunyad.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai societății pe acții «AGRICOLA» din Hunedoara-Vajdahunyad, sunt poștiți să ia parte, conform rânduelilor din statute, la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Duminecă, 6 August st. n. 1916, la orele 2 după amiază*, în localitățile societății din Hunedoara, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii, prezentarea bilanțului și a propunerii pentru împărțirea profitului curat și stabilirea dividendelor și marcelor de prezență.
3. Raportul comitetului de supraveghiere și decideră asupra absolutorului pentru gestiunea anului de afaceri, 1 Iulie 1915 până la 30 Iunie 1916.
4. Hotărâre asupra rapoartelor și propunerilor făcute.
5. Alegerea alor 3 membri în direcțiune, conform dispozițiilor statutare.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere, conform dispozițiilor statutare.
7. Eventuale propunerii.

Hunedoara, la 17 Iulie 1916.

Direcțiunea.

Bilanț general pe anul de gestiune al VII-lea, pe timpul dela 1 Iulie 1915 — 30 Iunie 1916.

ACTIVA — VAGYON.

	K	f
Cassa în număr — Pénztár készlet	8,785	30
Cassa de păstr. post. — Postatak. pénzt.	8,474	30
Giro-Conto la B. A. U. — Giro-Conto az Osztrák-Magyar Banknál	1,250	09
Efecte — Értékpapírok	36,341	45
Efect. fond. de pens. — Nyudijal. értékp.	18,000	—
Escont — Váltótárca	328,635	—
Salda Conto și Conturi curente țărănești — Salda Conti és előlegok	263,063	84
Afaceri de bucate și mori: — Gabonaügyletek és malmok:		
a) Bucate în magazine conform inventarelor — Gabona készlet a raktárakban leltár szerint	16,550	50
b) Edificiul și inventarul morii artificiale — Malmalom leltári készletei	72,000	—
Realități: casa și magazinele proprii — Intézeti ház és raktárak	62,000	—
Mobiliar — Felszerelés	2,700	—
Debitori — Adósok	395	04
	818,195	52

Contul Profit și Perdere pe timpul dela 1 Iulie 1915 — 30 Iunie 1916.

DEBIT — TARTOZIK.

	K	f
Interese de depuneri — Betéti kamatok	29,069	85
Interese de reescont, Cont-Curent și Lombard — Visszeszámítolási, folyószámla és Lombard kamatok	7,281	48
Salare și bani de cvartir — Tiszti fizetések és lakbérek	7,246	68
Spese de birou și administrație — Üzleti költségek	5,075	17
Contribuție — Adó	5,600	—
Dare după dep. — Betétikamat adó	2,906	98
Binefaceri — Jótékonycélok	451	11
Abscrieri — Leírások	2,277	89
Profit curat — Tiszta nyereség	15,754	63
	75,663	79

Hunedoara — Vajdahunyad, la 30 Iunie 1916.

Macrea m. p., director-executiv — vezérigazgató.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. G. Dubleşiu m. p., prez. — elnök. Dr. Vlad m. p. George Rain m. p. Ioan Dima m. p. George Henția m. p.

Conturile prezente le-am revidat și le-am aflat în deplină ordine. — Jelen számlákat megvizsgáltuk és teljes rendben találtuk.

Hunedoara — Vajdahunyad, la 19 Iulie 1916.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan I. Lapedatu m. p., președinte — elnök. Constantin Dăncilă m. p. Eremie Muntean m. p. George Pop m. p. Revăzut și aflat în ordine: Ioan Vătășan m. p., revizor expert al «Solidarității» — a «Solidaritetea» szakrevizora.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.

MEGHÍVÓ.

A vajdahunyadi «AGRICOLA» gazdasági részvénytársaság t. részvényesei, az alapszabályok rendelkezései értelmében, meghívotnak ezennel a *vasárnap, j. évi Augusztus hó 6-án d. u. 2 órakor* vajdahunyadon az intézet helységében megtartandó

VII-ik rendes közgyűlésre,

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az igazgatóság évi jelentése, a mérleg és a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslat bemutatása, és az osztalék és jelenléti jegyek megállapítása.
3. A felügyelőbizottság jelentése és határozathozatal a felmentés megadása az 1915 Julius 1-től 1916 Junius 30-ig terjedő üzleti évre vonatkozólag.
4. Határozathozatal a bemutatott jelentések és javaslatok felett.
5. Három igazgatósági tag megválasztása az alapszabályok rendelkezései értelmében.
6. A felügyelőbizottság megválasztása az alapszabályok rendelkezései értelmében.
7. Esetleges indítványok.

Vajdahunyad, 1916 évi július hó 17.

Az igazgatóság.

Zárszámadás a VII-ik üzletévről, 1915 évi július hó 1-től 1916 június 30-ig.

PASIVA — TEHER.

	K	f
Capital social — Alaptőke	100,000	—
Fond de rezervă — Tartalék alap	35,044	—
Fond de penzii — Nyugdijalap	29,029	87
Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	612,663	29
Lombard — Lombard kölcsön	5,000	—
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	1,815	68
Conturi creditoare — Hitelezők	16,211	81
Interese transitoare anticipate — Átmeneti kamatok	2,676	24
Profit curat — Tiszta nyereség	15,754	63
	818,195	52

Nyereség és Veszteség-számla 1915. évi július 1-től 1916. évi jun. hó 30-ig

CREDIT — KÖVETEL.

	K	f
Interese de escont și Salda-Conto — Váltókölcsön és folyószámla kamata	41,149	75
Interese de efecte — Értékpapír kamata	1,874	73
Căștig la bucaté și la mori — Gabona ügyletek és malmok jövedelmei	29,659	77
Provizii, mijlociri etc. — Jutalékok, közvetítések stb.	2,979	54
	75,663	79

Voim să lămurim lucrul numai prin câteva exemple. Pe lângă o politică de bilanțare precaută se abscriu sub titlul de pretensiuni dubioase nu numai pretensiunile într'adevăr dubioase. Direcțiunea poate avea unele informațiuni confidentiale, pot să fie oareșicari situații și conjuncturi, cari pretind mereu abscrieri nouă. Care să fie acum principiul la fixarea impozitului? Direcțiunea se provoacă la responsabilitatea proprie, ce-i incumbă, și la cunoștința referințelor. Cine și în ce fel va statori, că de fapt necesare au fost abscrierile ori au fost numai o măsură de precauțiune. Institulele mai mari nu obicinuesc a lua în bilanț mobilele de cancelarie, instalațiunile și tipăriturile. Mobilele cele scumpe, cassele panterate, instalațiunile de apeduct, de încălzit și electricitate, ascensoriile nu figurează în bilanț nici măcar în valoare de un filer. Toate procurările acestea se fac de obicei per contul Speselor. Intrebare, este acum, cad sub impozit aceste sume sau nu? Cine este în stare să controleze realitatea prețurilor sub cari figurează în bilanț: hărțile de valoare, imobiliile, mărfurile, mașinile și instalațiile? Toate acestea sunt numai câteva exemple din cele multe, cari însă arată destul de lămurit greutățile cu cari vor avea să se lupte administrațiile financiare, dacă vor avea să fixeze impozitul asupra rezervelor ascunse fără definirea mai de aproape și mai precisă a acestora.

Părerea căreia i-a dat expresie dep. Vázsonyi V. în vorbirea sa din camera deputaților, că dacă e permis băncilor să ascundă o parte din venitul lor sub titlul de rezerve ascunse, atunci nu poate forma contravenție nici aceia, dacă persoanele private ascund și retac o parte a veniturii lor, căci nici ele nu fac altă decât adună rezerve ascunse — este în fond greșită. Căci la societățile obligate la publicitate autoritățile financiare pot eruă pe baza datelor din bilanț rezervele ascunse, cari, în urma menirei, ce au, ies și altfel la iveală, cândva mai târziu, pe când la persoanele private, în lipsa conturilor Bilanț și Profit și Perdere nu este dată posibilitatea da a eruă veniturile ascunse și acestea nici nu mai ies la iveală în bilanțurile următoare. Cel dintâiu este de fapt o rezervă, deși momentan ascunsă, secretă, pe când al doilea nu este rezervă, ci o parte de avere dispărută definitiv, ascunsă, ce nu mai iasă niciodată la iveală.

Rezervele secrete lipsesc din bilanț numai nominal, de fapt însă ele ființează în mod latent între șirele bilanțului, pe când venitul ascuns al un persoane private nu ființează nicăiri, nu este secret, ci este neerubabil și din punctul de vedere al impozitului neexistent. Pentru statorirea bazei de impozit a persoanelor private servește fasiunea respectivilor; dacă din fasiune lipsește o parte a veniturii atunci aceasta este o eludare franduloasă a erarului. Din contră mijlocul pentru statorirea bazei de impozit la societățile pe acții nu e fasiunea, ci încheierile anuale, din cari nu pot fi omise rezervele ascunse, dacă ele există, fiindcă ies la iveală dintre șire. Mai este apoi încă o deosebire. De formarea rezervelor latente ca mijloc de consolidare a diferitelor întreprinderi sunt legate înalte interese național-economice, pe când ascunderea veniturilor cutărui particular N. sau N. nu e de interes național-economic, din contră însemnează o pagubă pentru economia de stat.

(După «Magyar Nemzetgazda»). Dr. L. G.

Un nou sistem de stenografie.

(Urmare).

§ 7. In si abe începute cu o grupă de conso-nante simbolizarea vocalei din silabă se face prin semnul ultimei consonante din grupă (serpentina pentru *r* și *l* nu se poate modifica). De es. limba, lampa, umbră, strop, scop, arma etc.

Abreviațiuni: mai cu seamă (ma-s-mă); bag de seamă (ba-s-mă); ca nu cumva (ca-mva); odată (o-ă); niciodată (ni-o-ă); chiar (în parte arbitrară); trebuie (tre); că; dacă (prin poziție); lucru (-cru); nostru (-st-ru); noștri (-stri); noastre (-stre); fiindcă (f-că); adecă; cât; câtva; ceva; (prin poziție); pentru (t final); pentruca; pentrucă; pentruce; (consecvente), deoarece (de-oare-).

Prefixe: re- și răs- în-, ne-.

Terminațiuni: -t, -i (lui), a, -u, -lor; l final (din articol) nu se scrie.

Exemple de cetit și de scris: munca, duplu, templu, umblat, stricare, strat, teatru, titlu, îngâmfat, îngrijesc, întrebare; Frații noștri au plecat la războiu. Ei vor luptă ca niște lei, aprigi, ca smei. De cine este scrisă oda aceasta? E scrisă de poetul Goga. Cunoști frumoasa poezie: «Nunta Zamferei»? Da, o cunosc, chiar și balada: «Trei Doamne și toți trei», le-a scris Gheorge Coșbuc. Un negustoraș lovit de dambă se plimbă în auto pe șosea. Bate ferul până nu se răcește. Mioriță laie, laie-bucălaie, de trei zile încoace fânul nu-ți mai place, ori ești supărată, drăguță surată?

Observare: Pentruce am modificat citatele prea bine cunoscute, se va vedeă din §§ ii următori. E vorba de niște cuvinte, cari aparțin la legi deosebite.

§ 8. Dacă consonantele *r* și *l* nu formează o grupă indisolubilă fonetică cu alte consonante premergătoare, ci aparțin la silaba următoare, atunci avem să le scriem conform §-ului 6, omițând serpentina. (Ș-ul acesta are valoare pentru limba germană, pentrucă în românește *r* și *l* aparțin la aceeași silabă ca consonanta premergătoare: trup, floare etc.)

§ 9. Consonantele duple se scriu în mărime de un semigrad (Ș-ul acesta privește cuvintele din limbi străine).

§ 10. Dacă după o consonantă dublă urmează o vocală, dublarea consonantei se însemnează prin strătă-rea semnului consonantei duple. (Aceaș observare, ca la §-ul precedent).

§ 11. Dacă semnul consonantei se prelungește cu un semigrad sub linia de scris, aceasta simbolizează un *r următor* (de cetit după vocală), iar dacă semnul consonantei îl prelungim cu un grad întreg sub linia de scris, procedura aceasta ne simbolizează un *l următor*: car, far, var, văr, cer, sufer, pur, fir; cal, mal, copil etc.

Explicare: Am văzut până acum procedura de simbolizare a vocalelor în § 4, precum și serpentinele simbolice ale consonantelor *r* și *l* în grupe de consonante. Aici avem însă simbolizarea curată a consonantelor prea frecvente *r* și *l* la finea silabelor, după vocale. Din punct de vedere al tehnicii de sistem simbolizarea acestor consonante — în raportul acesta — se impune, iar sistemul stenotachigrafic se conformează structurii limbei. Alte legi privitoare la simbolica consonantelor vor urmă în

ȘȘ-ii următori, cari arată cu ce temeinicie satisface sistemul stenotachigrafic cerințelor stenografice și în același timp legilor privitoare la structura limbii.

§ 12. Procedeele de simbolizare pentru *r* și *l* (din Ș-ul *premergător*) nu se aplică după o grupă de consoanante, care conține deja simbolizarea lui *r* și *l* prin serpentine. În astfel de cazuri *r* și *l* trebuie scrise în mod caracteristic cu semnele lor elementare. **Control, agrar.** (În cursul superior Ș-ul acesta se desființează).

§ 13. În grupe finale de consoanante dacă scriem semnul unei consoanante sub linia de scris, subțire, aceasta ne indică un *n* premergător, iar dacă îl scriem îngroșat, ne indică un *t* următor. De es. Lung, ajung, act, fapt etc.

Explicare: Și acesta este un procedeu motivat de frecvența grupelor finale de consoanante, în cari premerge *n* sau urmează *t*.

§ 14. Pentru grupa *st* se întrebuițează semnul *s* simbolizat conform Ș-ului precedent, dacă *st* este o terminațiune flexionară. Dacă însă *st* aparține la trupina cuvântului, aplicăm semnul *st* elementar (§ 1).

Explicare: Ș-ul acesta privește exclusiv limba germană și noi îl amintim numai de dragul sistemului.

§ 15. Dacă după o grupă de consoanante finale cu *n* și *t* simbolic (vezi Ș-ul 13) urmează încă terminațiunea *-er*, *-el*, acestea se simbolizează prin prelungirea în jos a semnelor simbolizate odată (simbol dublu, practic în limba germană; în limba română obține mai rar, ca: *Cântar*, *chintal*; ne face servicii bune pentru terminațiunea *-mental*).

§ 16. **T** final se scrie printr-o linie dreaptă, ca terminațiune a traseului fundamental, piezișe, de două grade, de jos în sus.

Observare. Deosebirea între acest *t* final și cel din Ș-ul 13, este, că aici, în Ș-ul 16, este vorba de *t* final flexionar din participiile conjugărilor pe când în Ș-ul 13 este vorba de un *t* final aparținător trupinei oricărui cuvânt. De es. făcut, luat, cetit, venit, însă: drept, apt, cuvânt etc. (Va urma).

CRONICĂ.

Necrolog. *Petru Șinca* președintele direcțiunii institutului «*Corvineana*» a încetat din viață la 19 Iulie a. c. în etate de 63 ani.

Datoriile statelor europene. În anul 1913, datoriile statelor principale din Europa s'au cifrat cum urmează:

	miliarde K	pro cap
Ungaria	13·5	K 680
Austria	26·3	„ 876
Germania	58·8	„ 840
Franța	70	„ 1750
Anglia	69·6	„ 1980
Rusia	74	„ 493
Italia	22·6	„ 753
	In mediu pro cap	K 1053

Imprumutul capitalei Budapesta. Orașul Budapesta a emis un nou împrumut: rentă amortibilă de 6% în sumă de 80 milioane. Subscripțiunea s'a început la 27 c. și va dura 4 zile. Se speră că suma împrumutului va fi suprasemnată.

Sumarul:

Noua ordonanță a guvernului privitoare la fabricarea și prețul maximal al făinei: — Rezervele ascunse. — Un nou sistem de stenografie. — *Cronică:* Necrolog, Datoriile statelor europene, Imprumutul capitalei Budapesta.

„ARDELEANA“, institut de credit și de economii, societate pe acții, Orăștie.

Aviz.

La institutul nostru află aplicare un practicant bine introdus în afaceri de bancă și liber de miliție. Salar lunar 120 până la 150 cor. La ofertă reflectanții să alăture în copie simplă atestatele de școală și de praxă.

„Ardeleana“, institut de credit și de econ., soc. pe acții.

1—2

„CRIȘANA“, institut de credit și de economii societate pe acții, Brad.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de cassar la centrala institutului «*Crișana*» din Brad, se publică concurs cu termin până la 1 August st. n. 1916.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

a) Salar fundamental K 1600.—

b) Bani de quartir . „ 400.—

c) 15% adaus de scumpete după salarul fundamental și câte 15% adaus de scumpete pe timpul cât ține războiul,

d) tantiema statutară și

e) 6 cuincuenale de câte 10%, calculate din ziua definitivării.

Dela reflectanți să recere ca să dovedească, că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate, sau că au vre-o altă școală analogă și că până acum au fost angajați la vre-un institut de bani ca funcționar de bancă.

Cassarul va avea să depună o cauțiune în bani gata de K 3000.—, sau hârtii de valoare acceptabile în mărimea cauțiunii amintite.

Noul cassar după un an de probă va fi definitivat și luat în șirul funcționarilor cu drept de pensiuine.

Recurenții sunt rugați, întrucât le este posibil, să-și prezinte cererile în persoană.

2—2

Direcțiunea.